

[Uitzending 650: Efeziërs 1 vers 1 en 2]

De brief van de apostel Paulus aan de Efeziërs begint met een leerstellig gedeelte over de hemelse roeping van de kerk. Efeziërs 1 vers 1 en 2:

Van: Paulus, die door God is aangewezen als apostel van Jezus Christus. Aan: alle gelovigen in de stad Efeze, die Christus Jezus trouw volgen. Ik wens u de genade en de vrede toe van God, onze Vader, en van onze Here Jezus Christus.

De aanhef van de brief aan de Efeziërs - in de verzen 1 en 2 - hoort bij de kortste van al de brieven van de apostel Paulus. Zoals we in de vorige uitzending - bij de introductie - al hebben aangegeven kunnen daar een aantal redenen voor zijn.

De traditionele titel van de brief is: **Aan: alle gelovigen in de stad Efeze.**

Maar enkele oude manuscripten laten **in de stad Efeze** weg. Dit heeft ertoe geleid dat een aantal uitleggers de traditionele opvatting in twijfel trekken. De boodschap van de brief is dan **niet** specifiek aan de Efeziërs gericht. Deze keuze suggereert dat de brief een rondschrijven was van Paulus aan de christengemeenten van Asia. De inhoud van de brief is dan een christelijke verhandeling, die bestemd is voor algemeen gebruik. Er worden geen meningsverschillen **en** speciale problemen van één gemeente in de brief behandeld. Het formele taalgebruik **en** de afstandelijke manier van uitdrukken zou deze gedachte bevestigen. Het formele en afstandelijke komen we vaak **niet** bij de apostel Paulus tegen. Daarmee komt ook de naam van Paulus als schrijver van de brief op losse schroeven te staan. Want dan lijken de aangevoerde argumenten onverenigbaar met de relatie die de apostel Paulus met de gelovigen moet hebben gehad, na zijn bediening van bijna drie jaar in Efeze. Als ondersteuning van de opvatting dat de brief meer een rondschrijven voor de christengemeenten in Asia is, wordt ook nog aangevoerd dat de brief geen persoonlijke groeten vermeldt. Maar, dat is geen sterk argument, omdat er maar **in twee brieven** van Paulus specifieke personen worden begroet, in die aan de Romeinen **en** aan de Kolossenzen. Daarbij komt nog dat beide brieven gericht zijn aan een christengemeente die Paulus **niet** had bezocht. Ook als de brief aan de Efeziërs **is begonnen** als een rondschrijven, dan is de brief uiteindelijk toch gaan horen bij de christengemeente van Efeze.

De gemeente van Efeze was ook de belangrijkste christengemeente van Asia. Bij deze opvatting moeten we dan - als we de zaken eerlijk willen afwegen - ook nog met een andere mogelijkheid rekenen. Een andere mogelijkheid is dat deze brief direct aan de Efeziërs was gericht, maar op een dusdanige manier geschreven, dat alle christengemeenten van Asia er iets aan hadden. Wij willen vasthouden aan de tekst die we lezen in vers 1. De brief is geschreven door Paulus **en** als eerste bezorgd bij - alsook voorgelezen in - de christengemeente van Efeze. Door de inhoud en de boodschap van de brief is de brief daarna ook voorgelezen in andere christengemeenten in Asia.

Paulus stelt zich aan de lezers voor als gevolmachtigd gezant - apostel - van Jezus Christus, **of**, naar sommige handschriften, **van Christus Jezus**. Als Christus, dat is Messias - wat Gezalfde betekent - voorop staat, valt er meer nadruk op deze titel van de Heiland, dan wanneer de persoonsnaam Jezus het eerst komt. Hierbij kunnen we denken aan de uitspraak van Petrus in Mattheüs 16 vers 16: **U bent de Christus, de Zoon van de Levende God**. Voor Joodse begrippen getuigt Simon Petrus - in Mattheüs 16 - dat Jezus de beloofde Messias is.

De naam **Jezus** is de vergriekste vorm van de naam **Jozua**. **Jozua** is afgeleid van een Hebreeuwse naam, die 'de *HERE* is redding' betekent (Matth.1:21). Jezus of Jozua was ten tijde van het OT **en** NT een zeer gangbare Joodse naam. De Joodse historicus Flavius Josephus noemt in zijn geschriften zo'n twintig **verschillende personen** met de naam Jezus, van wie er 10 tijdgenoten van Jezus Christus waren. In het Grieks is er geen verschil tussen de namen '**Jezus**' en '**Jozua**', in onze vertalingen wordt in de regel **wel** onderscheid gemaakt tussen '**Jezus**' en '**Jozua**'.

Waar het - zoals bv. in de vier evangeliën - gaat om Zijn historische verschijning, de **mens Jezus**, wordt meestal de naam **Jezus** gebruikt, of wordt Hij net als Zijn tijdgenoten vernoemd naar de plaats waar Hij vandaan kwam: 'Jezus van Nazareth'. Andere uitdrukkingen voor de Here Jezus zijn: 'Jezus, de man uit Nazareth **of** Jezus, uit Galilea' (Matth.26:69) - in andere vertalingen komen we uitdrukkingen tegen als: 'Jezus, de Nazarener' **of** 'Jezus, de Nazoreeër (b.v. Matth.26:71).

In de rest van het NT wordt de naam Jezus meestal gecombineerd met de titel **Here** of **Christus**. Ook op een aantal cruciale punten in de evangeliën wordt Jezus voluit 'Jezus Christus' genoemd, bv. in de openingsverzen van Mattheüs en Marcus, alsook in Joh.1:17. Na de belijdenis van Petrus in Matth.16 en in het hogepriesterlijk gebed - Joh.17:3. Ook wordt Jezus in de evangeliën een enkele maal - na de opstanding - voluit 'de Here Jezus' genoemd (Luc.24:3; Marcus 16:19).

Wat we aan historische gegevens over het leven van Jezus weten, komt bijna uitsluitend uit het NT en in het bijzonder uit de vier evangeliën - samengevat in Hand.10:37 t/m 42. Een opmerkelijk gegeven daarbij is, dat niet elke periode in het leven van Jezus evenveel aandacht krijgt.

Het hoofdbestanddeel van de evangeliën concentreert zich op de driejarige bediening van Jezus **en** het einde daarvan. In die zin zijn de evangeliën geen strikte biografieën in de moderne zin van het woord. De evangelisten hebben hun bronnen zo geordend dat de hele boodschap is gericht op het lijden, sterven **en** de opstanding van Jezus uit de doden. Dat is in overeenstemming met wat van het begin af aan de kern van de christelijke verkondiging was: **God heeft Jezus verhoogd door Hem uit de doden op te wekken** en heeft Hem **de hoogste plaats en de allerhoogste titel gegeven** (Fil.2:9-10).

Elk van de evangelisten legt daarbij zijn eigen accent.

Buiten de evangeliën wordt een enkele keer verwezen naar gebeurtenissen uit het leven van Jezus (2Petr.1:17-18; de verheerlijking op de berg) of uitspraken die Hij in die periode heeft gedaan. Hand.10:38 omschrijft het leven van Jezus als een periode waarin '**Hij heel veel goeds deed. Hij genas alle mensen die in de macht van de duivel leefden, want God was met Hem.**' Ook in bronnen buiten de Bijbel wordt incidenteel melding gemaakt van Jezus. Wat er in de latere apocriefe evangeliën over het leven van Jezus wordt verteld, is voortgekomen uit de behoefte om méér over Jezus te weten dan de vier evangeliën vermelden. Meestal gaat het om verhalen die in de evangeliën niet zijn terug te vinden **of** te verifiëren. Dikwijls zijn deze verhalen ontsproten aan vrome fantasie **en** soms zelfs in regelrechte tegenspraak met wat het NT zelf zegt. Verder zijn er aanwijzingen dat in de rabbijnse literatuur de naam Jezus bewust werd vermeden.

In het NT zijn het met name de zgn. hoogheidtitels - zoals Messias, Christus, Kurios of Here en Zoon van God - die de heilsbetekenis van Jezus omschrijven. Het bijzondere en unieke van het NT ten opzichte van de OT heilsverwachting is, dat al deze verschillende titels samenkomen in één persoon. In Handelingen 4 zegt de apostel Petrus: **Nu, wat ik u en het hele volk van Israël moet zeggen, is dit: dat deze man hier gezond vóór u staat, komt door de naam en de macht van Jezus Christus uit Nazareth, die door u gekruisigd werd, maar door God weer levend is gemaakt.** In Hem zijn en worden alle heilsbeloften gerealiseerd en daarom ook verkondigen de apostelen met veel klem dat **er bij niemand anders redding te vinden is, Hij is de Enige, door wie de mensen gered kunnen worden** (Hand.4:12). De apostelen getuigen ervan, Paulus maar ook Johannes in 1Joh.4 vers 1: **wij getuigen ervan dat God Zijn Zoon gestuurd heeft als Redder van de wereld.** Jezus is 'het vleesgeworden Woord van God' (Joh.1) en Hij is 'God met ons (Immanuël)'.

Mogelijk dat een luisteraar vraagt: waarom moeten we hier zoveel tijd aan besteden, dat gelooft toch iedere oprechte Bijbellezer? Nou, vooral om wat Paulus heeft geschreven in 2 Korinthiërs 5 vers 16: **Ik heb zelf de fout gemaakt zo over Christus te denken en Hem alleen als een mens te beschouwen. Maar dat is nu wel anders!**

Paulus kende Jezus niet alleen als mens, maar als de verheerlijkte Christus die hij op de weg naar Damascus ontmoette. Ook voor Paulus is Jezus eerst Christus, Messias, **DE** Gezalfde van God.

In vers 1 maakt Paulus melding van het feit dat hij een apostel is. Wat is een apostel? In het algemeen kan men zeggen dat een **apostel** iemand is die met een bepaalde opdracht door een hogere autoriteit is uitgezonden **en** die de hogere autoriteit ook vertegenwoordigt. De opdrachtgever is bijvoorbeeld heel algemeen een meerdere (Joh.13:16), **of** een gemeente (Fil.2:25; 2Kor.8:23). In het NT is vaak Jezus de opdrachtgever. Als Hij twaalf leerlingen uitkiest om zonder Hem - maar met Zijn autoriteit **en** opdracht - een zendingstocht te gaan maken, worden ze apostelen, gezanten genoemd voor zover het die zendingstocht betreft (Luc.6:13).

Na Jezus' hemelvaart is het uitgezonden zijn voor de elf leerlingen (Judas is weggevallen) meer definitief van aard (Hand.1:26). In de aanhef van zijn brieven noemt **ook** Paulus meestal Jezus Christus als de opdrachtgever die hij vertegenwoordigt. Bijvoorbeeld - Gal.1:1 - daar schrijft Paulus: **Van: Paulus, een apostel, niet door mensen uitgekozen om apostel te zijn, maar door Jezus Christus en God de Vader, die Hem uit de dood heeft laten opstaan.** Paulus baseerde zijn apostelschap op de wil van God. Hij schreef nog meer aan de Galaten in Gal.1 vers 15 en 16: **Maar toen vond God dat de tijd gekomen was dat Zijn Zoon in mij kwam wonen. Al voor mijn geboorte had Hij dat in Zijn genadige goedheid besloten. Hij wilde dat ik het goede nieuws van Zijn Zoon bij de andere volken bekend zou maken.** Paulus schreef later aan Timotheüs - 1 Tim.1 vers 12 en 13: **Wat ben ik dankbaar dat onze Here Jezus Christus mij heeft uitgekozen om een van Zijn boodschappers te zijn en dat Hij mij de kracht geeft Hem trouw te blijven, hoewel ik vroeger zelfs de naam van Christus bespot heb. Ik heb Zijn gemeente vervolgd en deze kwaad gedaan zoveel ik kon. Maar God heeft Zich over mij ontfermd, omdat ik niet wist wat ik deed, ik kende Christus toen nog niet.** Paulus verwees constant naar de wil van God en de keuze van de Here Jezus Christus als fundering van zijn apostelschap.

We zijn nog steeds bezig met Efeziërs 1 vers 1 - Paulus schrijft: **Aan: alle gelovigen in de stad Efeze, die Christus Jezus trouw volgen.** Voor het woord '**gelovigen**' staat in het Grieks het woord '**heiligen**'. Het 'heilig' zijn is een eigenschap van **personen en zaken die bij God horen** en daarmee apart staan **of** afgezonderd zijn van de profane, zondige wereld. In het NT wordt op meerdere plaatsen de Heilige Geest 'heilig' genoemd, ter onderscheiding van geesten en demonen die niet bij God horen. Minder vaak wordt God de Vader (bv. Joh.17:11) of Jezus (bv. Hand.4:27) 'heilig' genoemd, wat niet betekent dat ze **niet** heilig zijn (Openb.4:8). Verder worden allerlei personen **en zaken die tot de omgeving van God horen** in de Griekse grondtekst 'heilig' genoemd: *een volk* (1Petr.2:9), *gemeenteleden en gelovigen* (Rom.1:7) *de stad Jeruzalem* (Matth.4:5), *het verbond met Abraham* (Luc.1:72), *de boeken van het OT* (Rom.1:2) en *Gods gebod* (2Petr.2:21).

De zaken die genoemd zijn worden in verschillende Bijbelvertalingen niet altijd met 'heilig' vertaald. Maar in de Griekse grondtekst vinden we wel steeds het Griekse woord voor 'heilig'. Daarbij moeten we goed bedenken dat de genoemde zaken **en** personen **niet** heilig zijn in zichzelf **of** vanwege de manier waarop ze handelen. Mensen die tot geloof in Christus zijn gekomen worden heiligen genoemd **en** dat is vanwege hun positie in Christus. Ze behoren Hem toe, om door Hem te worden gebruikt. 'Heilig' betekent **niet** zondeloos maar afgezonderd **en** apart gezet voor de dienst in het Koninkrijk van God.

Maar voor wie geldt dat? Paulus schrijft het er bij: **Aan: alle gelovigen... die Christus Jezus trouw volgen.**

Het woord **gelovigen** heeft betrekking op personen die vertrouwen op **of** geloven in **iets** of **iemand**. In het NT gaat het daarbij altijd om vertrouwen op **of** geloven in God en Jezus Christus (bv. 1Per.1:21), ook waar dat niet expliciet wordt genoemd (bv. 1Tim.4).

We lezen bijvoorbeeld - in Hand.10:45 - over 'Joodse volgelingen' **of** 'gelovigen uit de besnijdenis', d.w.z. Joodse christenen **en** dat de moeder van Timotheüs een 'gelovige Joodse christin' wordt genoemd, d.w.z. een Joodse vrouw die het christelijk geloof aanhangt (Hand.16:1).

We zagen al dat 'gelovigen' ook 'heiligen' worden genoemd, maar in Openbaring 17:14 worden ze ook met '*geroepenen en uitverkorenen*' aangeduid. Op een aantal plaatsen in de Bijbel staat het woord 'gelovigen' tegenover 'ongelovigen' of niet gelovend. Ook voor: ongeloofwaardig en onbetrouwbaar.

Voor de zinsnede: **gelovigen... die Christus Jezus trouw volgen** staat in het Grieks: **gelovigen in Christus Jezus**. De uitdrukking '**in Christus**' zullen we ook in volgende programma's nog verder uitdiepen. Nu gaan we kort in op de betekenis. Wat betekent het werkelijk om gered te zijn? Paulus verwoordt het in de brief aan de Efeziërs, het betekent: **in Christus** zijn. Dat wordt zichtbaar in **het trouw volgen van Jezus**. Een gelovige is onherroepelijk **en** organisch verbonden aan Christus, samengevoegd tot één lichaam door de Heilige Geest (1Kor.12:12-13).

De Here Jezus zegt in het bekende hoofdstuk over de ware wijnstok, Johannes 15 vers 4: **Blijf in Mij, dan blijf Ik in jullie.** Net zoals een rank alleen maar vrucht kan dragen als hij is geënt op de wijnstok, **kunnen ook jullie alleen maar vruchtbaar leven als jullie in Mij blijven.**

Laten we de tijd nemen om zorgvuldig de brief aan de Efeziërs te lezen **en** te overdenken. In de Bijbel kun je prachtige geschiedenissen lezen over hoe de HERE mensen leidt en roept. Bijvoorbeeld, als de HERE tegen Jozua zegt - in Jozua 1:2 - **Leid Mijn volk over de Jordaan het beloofde land binnen,** dan weet ik dat de HERE **niet tegen mij praat,** maar bevelen geeft aan Jozua. Toch kan ik uit de geschiedenis van Jozua dingen leren en heeft zijn geschiedenis ook voor mij een toepassing. We kunnen het lezen in Jozua 1 vers 10: **Toen gaf Jozua de leiders van Israël opdracht het volk te zeggen dat het zich moest klaarmaken voor de overtocht over de Jordaan.**

Jozua gehoorzaamt de HERE en gaat over tot handelen. Na de opdracht van de HERE kan **en** wil Jozua niet passief blijven. Ik ben er bijna zeker van dat hij heel wat uitvluchten had kunnen bedenken om het niet te doen. Waarschijnlijk zouden wij er ook alle begrip voor hebben gehad - maar **de HERE niet!** Want als God wat vraagt, geeft Hij ook de kracht om het te volbrengen. Over die kracht en bijstand lezen we in vers 2. **Ik wens u de genade en de vrede toe van God, onze Vader, en van onze Here Jezus Christus.**

Wat in de brieven meestal een groet is, is nu een zegen geworden. De lezers en hoorders wordt genade en vrede toegebeden. De woorden '**genade en vrede**' maken ook deel uit van de hogepriesterlijke zegen, die dagelijks over het volk Israël werd uitgesproken (Num.6:24-26).

Genade spreekt van Gods liefdevol omzien naar Zijn volk en Zijn zorg voor de gelovigen. Vrede, dat wil zeggen sjaloom, heil, alomvattend welzijn, vloeit daaruit voort. We gaan de verschillende woorden nog wat meer uitdiepen. In het NT wordt het woord 'genade' met name gebruikt voor Gods houding van 'genade' of 'welgevallen' naar mensen toe. Deze genade wordt gesteld tegenover '*recht of verplichting*' (Rom.4:4) **en** '*er zelf iets voor doen bv. goede werken*' (Rom.11:6). Het opvallende is, dat **genade** onverdiend is, aangezien **genade** geen oorzaak vindt in de mens, maar in de HERE Zelf.

In Romeinen 3 vers 24 lezen we: **Maar God is zo goed en vergevend hen weer aan te nemen – zonder dat het hun iets kost en zonder dat zij het hebben verdiend – omdat Jezus Christus hen uit de greep van de zonde heeft bevrijd. God heeft Christus Jezus gegeven als verzoeningsoffer.**

Het andere woord dat we in de zegen tegenkomen is het woord **vrede**. Wanneer het om vrede gaat zijn wij geneigd allereerst te denken aan afwezigheid van oorlog of onenigheid. Dat is inderdaad de grondbetekenis van het Griekse woord, en in het NT wordt het ook een paar maal in deze nauwere betekenis gebruikt (bv.Luc.14:32, Jak.3:18). Maar, meestal komt het woord **vrede** voor in een zin die nauw aansluit bij het Hebreeuwse *sjaloom*, dat in de eerste plaats een ‘volledige of gave toestand’ aangeeft, **en** pas in de tweede plaats **vrede** – in de zin van het tegenovergestelde van **oorlog**. Dat wil niet zeggen dat in het woordgebruik van het NT de tegenstelling met **oorlog** afwezig is. In Hand.9:31 gaat het over vrede (in de gemeente) tegenover vervolging. In Hand.7:26 over vrede (tussen landgenoten) tegenover een slaande ruzie, **en** in Rom.5 gaat het over vrede met God tegenover vijandschap.

Toch stijgt de betekenis van het woord **vrede** in de Bijbel, vaak boven de genoemde betekenis uit. De sleutel tot het begrip ‘**vrede**’ in het NT vinden we vooral in twee teksten: de eerste is Joh.14:27, waar Jezus zegt dat de vrede die Hij geeft niet is zoals de wereld die geeft, en de tweede in Fil.4:7, waar Paulus het heeft over de vrede van God. Dat is de vrede die bij de HERE hoort en van Hem afkomstig is, een vrede die alle verstand te boven gaat. Daarom wordt de HERE ook ‘*de God van de vrede*’ genoemd (1Thess.5:23), **en** wordt de Here Jezus ‘*onze vrede*’ genoemd (Ef.2:14). Deze vrede, die een kenmerk is van het Koninkrijk van God (Rom.14:17), sluit wanorde uit (1Kor.14:33), en verenigt waar eerst een muur van vijandschap was (Ef.2:14-15). Deze vrede wordt als Evangelie verkondigd sinds de komst van de Here Jezus’ (Ef.2:17), vandaar ook de uitdrukking ‘*het goede nieuws van de vrede met God*’ (Ef.6:15).

Met het woord **God** wordt in de Bijbel vaak **God, de Vader** bedoeld. Hij wordt in het bijzonder aangeduid als de Vader van Zijn verbondsvolk. Zo zeggen de Joden in Joh.8: **Niemand anders dan God is onze Vader** (vs.41).

Paulus noemt aan het begin van zijn brieven de HERE regelmatig: **God onze Vader**. In Ef.4:6 wordt de HERE genoemd: **En wij hebben allemaal één en dezelfde God en Vader, die boven ons allen staat, die in ons allen is en door ons allen werkt**. Met **allen** wordt – in dit verband – alle gelovigen bedoeld. De HERE is in het NT bovenal de Vader van de Here Jezus Christus. De Here Jezus Zelf sprak God aan met het Aramese woord *ABBA*, dat ‘vader’ betekent. Hij noemde God Zijn **Vader**.

Luisteraar, ook ik wens u **de genade en vrede van God toe**.

In de volgende uitzending lezen we verder in Efeziërs 1.